

Miejsce
na naklejkę
z kodem szkoły

dysleksja

☐

MHI-R1A1P-062

EGZAMIN MATURALNY Z HISTORII

Arkusz II

POZIOM ROZSZERZONY

Czas pracy 150 minut

ARKUSZ II

MAJ
ROK 2006

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 21 stron (zadania 35 – 53). Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Arkusz zawiera dwie części. Część pierwsza arkusza wymaga analizy materiałów źródłowych, a część druga napisania krótkiego wypracowania na jeden z podanych tematów.
3. Czynności zaplanuj tak, aby możliwe było rozwiązanie zadań z obu części arkusza w ciągu 150 minut.
4. Rozwiązania zadań zamieść w miejscu na to przeznaczonym.
5. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
6. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
7. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie podlegają ocenie.
8. Wypełnij tę część karty odpowiedzi, którą koduje zdający. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.
9. Na karcie odpowiedzi wpisz swoją datę urodzenia i PESEL. Zamaluj ■ pola odpowiadające cyfrom numeru PESEL. Błędne zaznaczenie otocz kółkiem ⊗ i zaznacz właściwe.

Życzymy powodzenia!

Za rozwiązanie
wszystkich zadań
można otrzymać
łącznie
50 punktów

Wypełnia zdający przed
rozpoczęciem pracy

PESEL ZDAJĄCEGO

KOD
ZDAJĄCEGO

Miasta europejskie od starożytności do czasów współczesnych

CZĘŚĆ I: MIASTA W STAROŻYTNOŚCI

Źródło A

Arystoteles, *Polityka*

przekł. L. Piotrowicz, Kraków 1964, księga VII, Rozdział V, s. 298 i Rozdział X, s. 312 - 313 i 214

Jeżeli miasto ma mieć zapewnione położenie, jakiego by sobie życzyć należało, to musi ono być dobrze położone zarówno w stosunku do lądu, jak i do morza. Chodzi tu o jeden podany [...] wzgląd: miasto dla celów wzajemnej pomocy musi mieć ścisłą łączność z wszystkimi miejscowościami kraju. Dalszy wzgląd dotyczy wygodnego przewozu zbieranych plonów [...].

Przy budowie domów prywatnych uchodzi za rzecz piękniejszą i odpowiedniejszą ze względów praktycznych, jeśli są one rozmieszczone w linii prostej, wedle nowego sposobu budowania Hippodamosa *[...].

Żądać, by miast nie otaczać murami, to tak, jakby szukać dogodnego do napaści położenia [...], a mury muszą być w odpowiednich miejscach zaopatrzone w strażnice i wieże.

Natomiast przybytki poświęcone czci bogów i najprzedniejsze budynki, w których władze spożywają posiłki, najwygodniej jest pomieścić na odpowiednim miejscu razem [...]. Właściwe to będzie takie miejsce, które dostatecznie uwidoczni przeznaczenie budowli, a obronnością przewyższa sąsiednie części miasta.

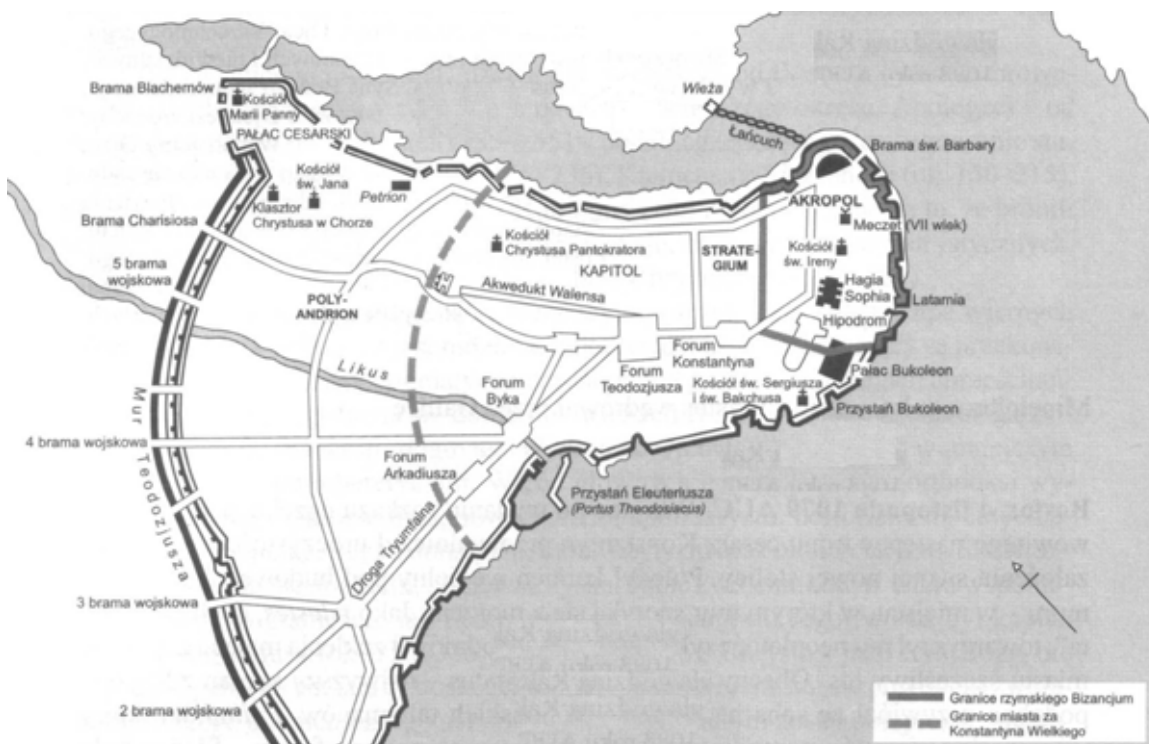
Poniżej tego miejsca dobrze jest urządzić plac rynkowy [...].

*Hippodamos z Miletu (V w. p. n. e.), architekt w Atenach z czasów Peryklesa, ustalił kanon greckiej urbanistyki. Sławę zawdzięczał wprowadzeniu regularnego planu miasta z centralnie usytuowaną agorą i prostokątną siecią ulic zorientowanych według stron świata.

Źródło B

Plan miasta

N. Davies, *Europa. Rozprawa historyka z historią*, Kraków 1998, s. 240

CZĘŚĆ II: MIASTA W DOBIE RENESANSU

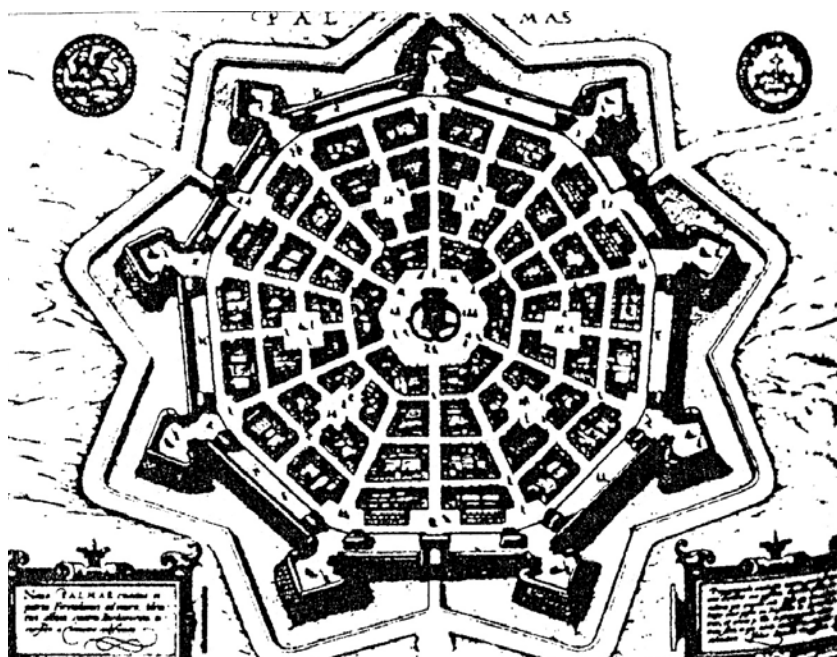
Źródło C

Plany miast: Palma Nuova i Zamość

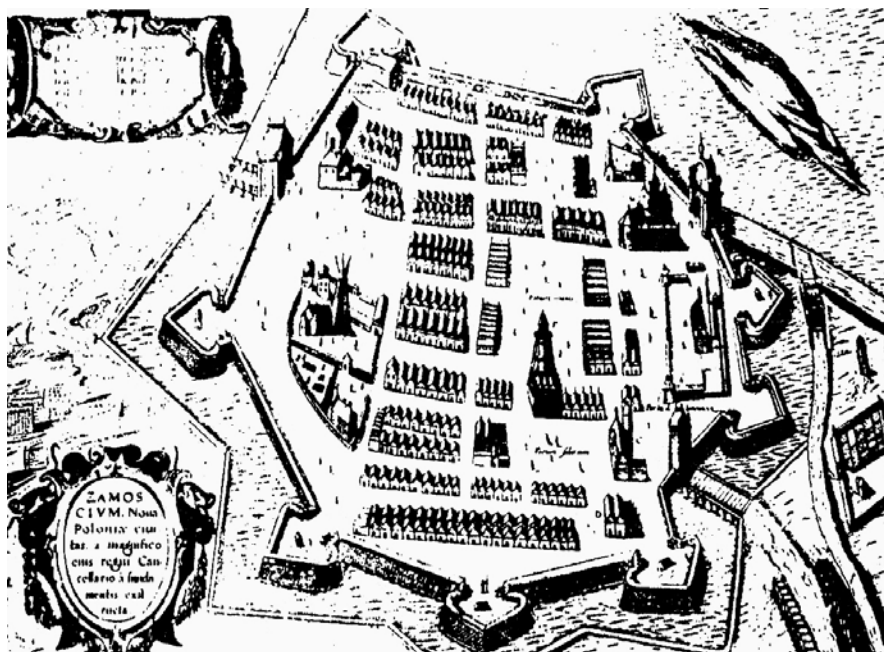
a. Palma Nuova, plan miasta włoskiego architekta V. Scamozziego, wybudowanego we Włoszech w końcu XVI w. [w:] J. Wróbel, *Odnaleźć przeszłość. Od starożytności do 1815 r.*, Warszawa 2002, s. 258

b. Zamość, miasto zaprojektowane w 1570 r. przez włoskiego architekta Bernarda Morando [w:] T. Cegielski, K. Zielińska, *Historia. Dzieje nowożytne. Podręcznik dla szkół średnich klasy II liceum ogólnokształcącego*, Warszawa 1991, s. 95

a. Palma Nuova

b. Zamość

Źródło D

Ratusz w Poznaniu

Źródło: <http://www.poznan.com/images/ratusz.gif>

pierwotnie gotycki, przebudowany w latach 1550-1561 w stylu renesansowym przez Jana Baptystę Quadro z Lugano

Więcej materiałów na lern.one

Źródło E

Antwerpia w XVI w.

Lodovico Guiccardini, *Description de tout le Pays-Bas*, Anwers 1568 [w:] *Teksty źródłowe do nauki historii w szkole*, Nr 14, *Odrodzenie*, opr. L. Szczucki, J. Tazbir, Warszawa 1960, s. 3

Miasto utrzymuje się głównie z handlu i swój dobrobyt oraz sławę w znacznej mierze zawdzięcza cudzoziemskim kupcom. [...] w Antwerpii zamieszkuje stale ponad 1000 kupców, należących do sześciu różnych narodowości i przebywających w tym mieście tak w czasie wojny, jak i pokoju. Wśród kupców tych są także główni agenci zagranicznych kupców: Niemcy, Duńczycy z Hanzeatami, Włosi, Hiszpanie, Anglicy i Portugalczycy [...]. Miejscowi i przyjezdni kupcy dokonują tu ogromnych transakcji finansowych, tak z weksłami i zastawami, jak i z towarami [...]

Źródło F

Gdańsk w 1568 r.

Relacja o stanie Polski złożona papieżowi Piusowi V przez nuncjusza jego Fulwiusza Ruggieri u dworu Zygmunta Augusta roku 1568 [w:] M. Ferenc, Epoka nowożytna. Teksty źródłowe. Tematy lekcji i zagadnienia do historii w szkole średniej, s. 88-89
Fulwiusz Ruggieri nuncjusz papieski w Polsce w latach 1566-1568

Całe atoli handlu [...] skupienie jest w Gdańsku, porcie nad Morzem Bałtyckim, należącym do króla polskiego. W miesiącu sierpniu odbywa się tu wielki jarmark od św. Dominika czternaście dni i dłużej trwający, na który zbierają się Niemcy, Francuzi, Flamandy, Anglicy, [...] i wtedy zawija do portu przeszło 400 okrętów naładowanych winem francuskim i hiszpańskim, jedwabiem, oliwą, [...]. Zastają w Gdańsku magazyny pełne pszenicy, żyta i innego zboża, lnu, konopi, wosku, miodu, potażu¹, drzewa do budowy, solonej wołowiny i innych drobniejszych rzeczy [...] Zboże zaś i inne płody zbywające dla potrzeb krajowych spławiają do Gdańska na wiosnę i sprzedają hurtem kupcom gdańskim [...] a że oni tylko sami mogą prowadzić ten handel, są niezmiernie bogaci [...].

Źródło G

Kraków w 1595 r.

Diariusz legacji Henryka Gaetano w Polsce z 1595 roku [w:] *Teksty źródłowe do nauki historii w szkole*, nr 19, *Miasta w Polsce w XVI – XVIII w.*, opr. W. Szczygielski, s. 15-16
Henryk Gaetano (1550 – 1599), kardynał włoski, legat papieski w Polsce

Miasto Kraków nie jest zbyt wielkie, formy prawie okrągłej, w godzinie je obejść można. Otaczają je mury i baszty, okolone fosy [gdy potrzeba] napełnione być mogą wodą. [...] Domy wewnątrz są wszystkie z kamienia lub cegły, lecz po większej części pokryte gontami. Jest w nim wiele pięknych kościołów [...] w środku prawie samego miasta jest niezmierny plac czworograniasty, ten gdyby był uwolnionym z zawałających go klitek, okazałby się większym jak Piazza Navona². [...] Cały prawie plac zajęty jest ławkami i kramami drewnianymi, gdzie znajdziesz rozmaitych rzemieślników żelaza, tandety, szkła, owoce, leguminy, ogrodowiny i inne rzeczy do jedzenia.[...]

Na górze przy kościele św. Stanisława stoi pałac królewski, obszerny i piękny [...].

Nie schodzi Krakowowi na kupcach po większej części cudzoziemcach. Ci handlują nie tylko tym co kraj wydaje, lecz wszystkimi zagranicznymi płodami, tak surowymi, jako też wyrabianymi, wszystkim na koniec co do najwykwintniejszego zbytku służyć może. Znajdziesz bogate domy kupców włoskich, francuskich, angielskich, [...]. Towary sprowadzane wodą z Gdańska. Nie rozumiem żeby było drugie miasto tak obficie opatrzone we wszystko, jak Kraków i sprawiedliwie jest tu dawne przysłowie, iż gdyby nie było Rzymu, tedyby Kraków był Rzymem.

CZĘŚĆ III: MIASTA W WIEKU PARY, WĘGLA I STALI (XIX W.)

Źródło H

Rozwój Łodzi jako centrum przemysłu bawełnianego w Królestwie Polskim

Z raportu prezydenta m. Łodzi do gubernatora cywilnego warszawskiego z dn. 27 marca 1858 roku [w:] *Teksty źródłowe do nauki historii w szkole*, Nr 32, *Początki przemysłu i klasy robotniczej w Królestwie Polskim (1815-1870)*, opr. G. Missalowa, Warszawa 1961, s. 9-10

Nędzna dawniej miejscina zabudowana nędzniejszymi jeszcze kilkudziesięcioma chatami, zamieszkała przez samych rolników, z upływem lat 36 zmieniła się w pierwsze po Warszawie miasto, a mieszcząc w sobie wszystkich oddziałów fabryki i rękodzielnie stała

¹ Potaż – węglan potasu, drobny proszek stosowany do wyrobu szkła, mydła, środków piorących oraz w farbiarstwie.

² Piazza Navona – jeden z najokazalszych placów w Rzymie.

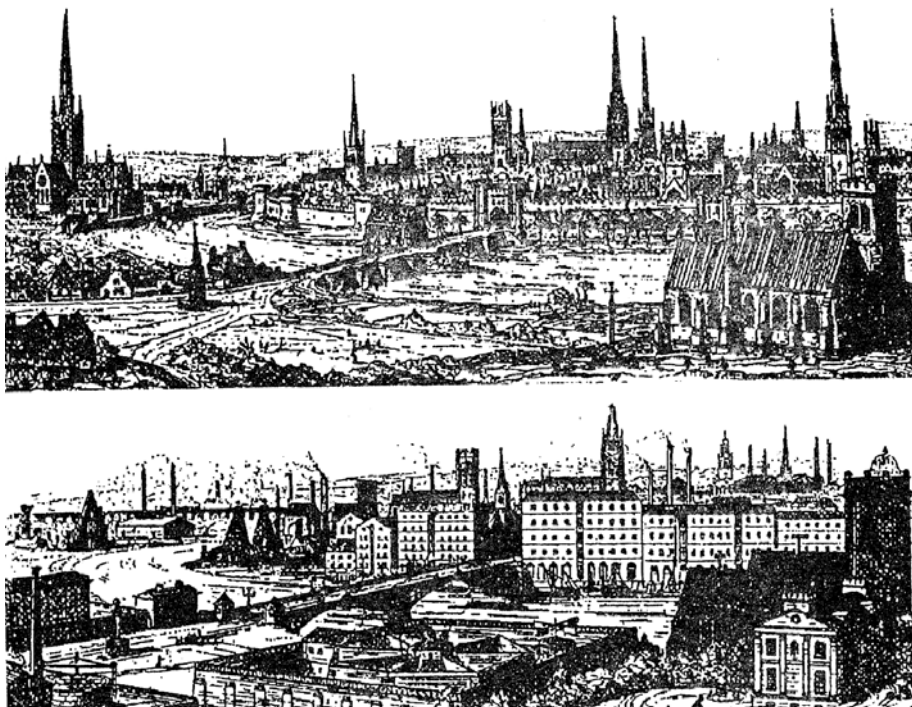
się nieomal metropolią przemysłu krajowego, zwłaszcza pod względem wyrobów bawełnianych. Z chwilą przeznaczenia Łodzi na miasto fabryczne znajdowało się domów 112, ludności 799. Dochody Kasy Miejskiej wynosiły rbs 361 k. 80³, a skarb z dzierżawy konsumpcyjnej miał rocznie rbs 563 k. 10. W lat 24 skutkiem zaprowadzenia fabryk i osiedlenia się cudzoziemców, to jest w roku 1845 liczyło już domów 1.086, ludności 13.950. Dochody Kasy Miejskiej podniosły się do rbs 10.707 k. 14, z konsumpcji pobierał skarb Królestwa rbs 16.429.

[...] Tak szybki wzrost miasta w ludność, domy i zakłady fabryczne zawdzięcza się wprawdzie szczególnej opiece Rządu przez ustanowienie i utrzymywanie aż dotąd jeszcze cel protekcyjnych i wyrobienie kilku dróg bitych, przyznać jednak należy, że otworzenie drogi żelaznej warszawsko-wiedeńskiej wiele się do tego przyczyniło.

Źródło I

Europejskie miasto w roku 1490 i to samo miasto w 1840

Leonardo Benevolo, *Miasto w dziejach Europy*, przekł. H. Cieśla, Warszawa 1995, s. 177

Źródło J

Żeleźnice konne i kanalizacja w Warszawie, relacja K. Pruszyńskiego z 1881 roku

[w:] G. Chomicki, L. Śliwa, *Wiek XIX, Teksty źródłowe. Tematy lekcji i zagadnienia do historii w szkole średniej*, Kraków 2001, s. 333-334

Mieszkańcy Warszawy radują się niezmiernie dwoma ulepszeniami, jakie zostaną wkrótce w tym mieście zaprowadzone. Pierwszym z nich są żeleźnice, czyli drogi żelazne konne [po cudzoziemsku tramwaje], które zostaną przez wszystkie znaczniejsze ulice przeprowadzone. Żeleźnice składają się z torów, czyli kolein żelaznych, płytkich ułożonych między kamieniami bruku; po tych torach jeżdżą powozy podobne do wagonów na kolejach żelaznych, a ciągnięte nie maszyną tylko końmi. Powozy takie będą chodziły w jedną i drugą stronę po ulicach ważniejszych co 5 minut [...].

³ Rbs – ruble, k. - kopiejki (waluta obowiązująca w Rosji).

Drugie ulepszenie będzie jeszcze ważniejsze dla Warszawy. Obecnie wszelkie nieczystości, jakich dużo w tak wielkim mieście się zbiera, leżą zwykle długo w dołach wśród podwórzy i są potem wywożone wozami. Z tego powodu powietrze w Warszawie jest nieczyste i niezdrowe [...]. Otóż niedługo urządzone zostaną kanały podziemne pod całym miastem, którymi wszelkie brudy miejskie będą same odpływały za miasto, a stamtąd do Wisły.

Źródło K

B. Lutowski, *Wieś i miasto*

Tygodnik Ilustrowany, 1893, nr 160 [w:] *Miasto i kultura polska doby przemysłowej*, red. H. Imbs, Wrocław 1988, s. 106

Kamienne więzienia zwane miastami sfalszowały i wykoszławiły naturę ludzką, przyniotły wyobraźnię, spowodowały nieodzowny ferment duszy, zatrwały płuca [...]. Nad morzem proletariatu dumnie w nich sterczą pałace, fabryki i uniwersytety. [...] Najgorsze instynkty ludzkie wyszły na jaw w miejskim zbiorowisku ludzkim [...] pisał Leopardi⁴: „*W miastach wielkich nie widzisz piękna, bo nie ma tam dla niego miejsca. Nie widzisz także prawdy, bo tam każda rzecz jest udana i błaha. Tak, że można rzec, iż nie widzisz, nie słyszysz, nie oddychasz niczym prócz fałszu i brzydoty, co dla umysłu głębszego i szlachetnych największą jest męczarnią*”.

CZĘŚĆ IV: MIASTA W XX STULECIU

Źródło L

W. Majakowski, *Manifest futurystyczny*⁵ (1913 r.)

[w:] *Ibidem*, s. 112

W. Majakowski (1893-1930) poeta rosyjski

[...] Cały kulturalny świat współczesny przekształca się w ogromne gigantyczne miasto. Miasto zastępuje przyrodę i żywioł. Miasto samo staje się żywiołem, w którego łonie rodzi się nowy, miejski człowiek. Telefony, aeroplany, ekspresy, windy, maszyny rotacyjne, trotuary, kominy fabryczne, kamienne bryły domów, sadza i dym – oto elementy piękna w nowej miejskiej naturze. Częściej oglądamy latarnię elektryczną niż stary romantyczny księżyc. My mieszcuchy nie mamy lasów, pól, kwiatów – nam bliskie są tunele ulic z ich ruchem, szumem, hałasem, migotaniem, wiecznym kołowrotem. Najważniejsze, że zmienił się rytm życia. Wszystko mknie błyskawicznie, galopem, jak na taśmie filmowej.[...]

Źródło Ł

Vratislavia- Breslau-Wrocław

N. Davies, R. Moorhouse, *Vratislavia. Breslau.Wrocław. Mikrokosmos. Portret miasta środkowoeuropejskiego*, Kraków 2002, s. 27 i 533

[...] Dzieje stolicy Śląska [zawierają] – esencję rozmaitych doświadczeń, które ukształtowały Europę Środkową: bogatą mieszaną narodowości i kultur; niemiecki *Drang nach Osten* i powrót Słowian; szczególnie ważną rolę Żydów; burzliwe losy władców imperialnych; a wreszcie w czasach nam bliższych – złowieszczą obecność zarówno hitlerowców, jak i stalinistów.

[...] Raport przygotowany w listopadzie 1998 roku przez młodą Amerykankę z University of Virginia był wyraźnie optymistyczny. W sferze gospodarczej Wrocław

⁴ Leopardi Giacomo (1798-1837), poeta włoski, w 1887 r. ukazał się jego *Wybór pism wierszem i prozą* w przekładzie E. Porębowicza.

⁵ Futuryści – awangardowy kierunek w sztuce, w pierwszym ćwierćwieczu XX w.

skutecznie przyciągał kapitał zagraniczny. W mieście powstało ponad tysiąc spółek z udziałem zagranicznych inwestorów, z tego dwie trzecie w przemyśle wytwórczym.[...]

Dolnośląska Izba Handlowa nawiązała specjalne kontakty z Wiesbaden i Dreznem (Niemcy), Bredą (Holandia), Poitiers (Francja) i Charlotte (Stany Zjednoczone). Na podobną skalę prowadzono wymianę kulturalną. [...] Różnorodne imprezy w ramach „Dni Saksonii” we Wrocławiu [czerwiec 1998] stanowiły kontynuację wymiany między Wrocławiem a Dreznem [...]. Celem deklarowanym przez organizatorów była „budowa naszej części wspólnego Europejskiego Domu”. [...]

ARKUSZ ODPOWIEDZI
ZADANIA ZWIĄZANE Z ANALIZĄ ŹRÓDEŁ WIEDZY HISTORYCZNEJ
(30 punktów)

CZĘŚĆ I: MIASTA W STAROŻYTNOŚCI

na podstawie źródła A

Zadanie 35. (1 pkt)

Podaj trzy warunki, jakie, zdaniem Arystotelesa, powinno spełniać miasto dobrze położone i rozplanowane.

- .....
- .....
- .....

na podstawie źródła B

Zadanie 36. (2 pkt)

A. Podaj nazwę miasta, które przedstawia plan.

- .....

B. Podaj polityczną przyczynę szybkiego rozwoju tego miasta w IV w. n. e.

- .....

CZĘŚĆ II: MIASTA W DOBIE RENESANSU

na podstawie źródła C

Zadanie 37. (2 pkt)

Porównaj plan Zamościa z planem miasta Palma Nuova. Wykaż w dwóch punktach podobieństwo ich koncepcji urbanistycznych.

- .....
.....
- .....
.....

Wypełnia egzaminator!	Nr zadania	35.	36.	37.
	Maks. liczba pkt	1	2	2
	Uzyskana liczba pkt			

na podstawie źródeł A i C

Zadanie 38. (1 pkt)

Podaj dwa argumenty uzasadniające tezę, że architekci renesansowi w poszukiwaniu idealnej kompozycji miasta czerpali z wzorców antycznych.

- .....
.....
- .....
.....

na podstawie ilustracji (źródło D) oraz wiedzy pozaźródłowej

Zadanie 39. (2 pkt)

Wymień dwa, widoczne na ilustracji, elementy charakterystyczne dla stylu renesansowego.

- .....
.....
- .....
.....

na podstawie ilustracji (źródło D) i wiedzy pozaźródłowej

Zadanie 40. (2 pkt)

Wyjaśnij, na czym polegała funkcja estetyczna i użytkowa ratusza.

- A. funkcja estetyczna: .....
.....
- B. funkcja użytkowa: .....
.....

na podstawie źródła E

Zadanie 41. (1 pkt)

Wymień trzy źródła zamożności mieszkańców Antwerpii w XVI stuleciu.

- .....
.....
- .....
.....
- .....
.....

na podstawie źródła F i wiedzy pozaźródłowej

Zadanie 42. (1 pkt)

Wyjaśnij, jaką rolę pełnił Gdańsk w gospodarce Rzeczypospolitej w XVI wieku. Podaj dwa przykłady.

- .....
- .....
- .....
- .....

na podstawie źródła G i wiedzy pozaźródłowej

Zadanie 43. (2 pkt)

Przedstaw po dwa argumenty potwierdzające pozycję XVI-wiecznego Krakowa jako głównego miasta kraju. W odpowiedzi odnieś się do

A. wyglądu miasta.

- .....
- .....

B. roli gospodarczej miasta.

- .....
- .....

na podstawie źródeł E, F oraz G

Zadanie 44. (1 pkt)

Wyjaśnij, jakie było główne źródło zamożności mieszkańców Antwerpii, Krakowa i Gdańska.

.....

CZĘŚĆ III: MIASTA W WIEKU PARY, WĘGLA I STALI (XIX W.)

na podstawie źródła H

Zadanie 45. (1 pkt)

Wymień dwa czynniki, które, zdaniem prezydenta miasta, zadecydowały o tym, że Łódź w połowie XIX w. stała się głównym ośrodkiem przemysłu bawełnianego w Królestwie Polskim.

- .....
- .....
- .....
- .....

Wypełnia egzaminator!	Nr zadania	38.	39.	40.	41.	42.	43.	44.	45.
	Maks. liczba pkt	1	2	2	1	1	2	1	1
	Uzyskana liczba pkt								

na podstawie źródła I oraz wiedzy pozaźródłowej

Zadanie 46. (2 pkt)

Porównaj ilustracje, a następnie:

A. podaj dwa przykłady zmian w wyglądzie miasta w 1840 r. w porównaniu z rokiem 1490.

- .....
.....
- .....
.....

B. sformułuj wiosek mówiący o zmianie charakteru miasta.

.....
.....
.....

na podstawie źródła J

Zadanie 47. (1 pkt)

Podaj, jakie nowe elementy infrastruktury miejskiej miały zostać wprowadzone w Warszawie w latach osiemdziesiątych XIX w.

.....
.....
.....

na podstawie źródła K

Zadanie 48. (3 pkt)

Podaj trzy argumenty, jakich użył autor, aby przekonać czytelników, że miasto jest siedliskiem zła.

- .....
.....
- .....
.....
- .....
.....

CZĘŚĆ IV: MIASTA W XX STULECIU

na podstawie źródeł K i L

Zadanie 49. (2 pkt)

Wyjaśnij, na czym polegają podobieństwa i różnice w sposobie postrzegania miasta wielkoprzemysłowego przez obu autorów.

A. podobieństwa: .....

.....

.....

.....

B. różnice: .....

.....

.....

.....

na podstawie źródła Ł oraz wiedzy pozaźródłowej

Zadanie 50. (2 pkt)

A. Podaj czynnik decydujący o rozwoju Wrocławia w przeszłości.

.....

.....

.....

B. Podaj czynnik decydujący o rozwoju współczesnego Wrocławia.

.....

.....

.....

na podstawie źródeł oraz wiedzy pozaźródłowej

Zadanie 51. (1 pkt)

Podaj trzy uniwersalne cechy miast w czasach nowożytnych:

■ .....

■ .....

■ .....

Wypełnia egzaminator!	Nr zadania	46.	47.	48.	49.	50.	51.
	Maks. liczba pkt	2	1	3	2	2	1
	Uzyskana liczba pkt						

na podstawie źródeł oraz wiedzy pozaźródłowej

Zadanie 52. (3 pkt)

Wyjaśnij, czym jest miasto, uwzględniając jego trzy podstawowe funkcje:

A. polityczną:

.....

.....

B. ekonomiczną:

.....

.....

C. kulturową:

.....

.....

ZADANIE ROZSZERZONEJ ODPOWIEDZI (20 punktów)

Zadanie 53.(20 pkt)

Zadanie zawiera dwa tematy. Wybierz jeden z nich do opracowania i ten temat podkreśl.

Temat I

Przedstaw rolę miast w kształtowaniu się gospodarki i kultury średniowiecznej Europy.

Poniższy tekst może stanowić inspirację dla Twojej wypowiedzi.

Heinz-Dieter Heimann, *Wprowadzenie do historii średniowiecznej*, Toruń 1999, s. 166-167, 229, 256

[...] Miasto okresu rozwiniętego średniowiecza należy do głównych osiągnięć dziejów europejskich, a kontynent w tym okresie został ogarnięty euforią urbanizacyjną. „Miasto europejskie” [...] oznacza osiedle nowego typu głównie ze względu na niemal autonomiczną pozycję mieszczan. Z punktu widzenia prawnego, społecznego, gospodarczego i kulturalnego stanowiło ono wynik wielowarstwowego procesu zróżnicowania społeczeństwa i umacniającego się władztwa feudalnego.

[...] Bezsprzecznie do atrybutów miasta należą koncentracja rzemiosła i handlu, funkcjonowanie rynku i organizacja produkcji przy jednoczesnym odgraniczeniu się od wsi. [...] Wraz ze wzrostem liczby miast koncentracja rzemiosła i handlu miała coraz większe znaczenie w kształtowaniu przestrzeni, przyczyniała się do ściślejszego związku pomiędzy lokalnymi rynkami i miastami, powstania regionalnych ośrodków miejskich.

[...] Główną cechą średniowiecznego miasta jest mobilność socjalna jako swego rodzaju dynamika, w której z rozmaitych odmian współżycia różnych grup, zawodów i środowisk ukształtowała się specyficzna kultura, charakterystyczna dla danego miejsca.

Temat II

Scharakteryzuj proces powstawania i rozwoju miast w średniowiecznej Polsce.

Poniższy tekst może stanowić inspirację dla Twojej wypowiedzi.

Henryk Samsonowicz, *Historia Polski do roku 1795*, Warszawa 1985 s. 16, 56

Skupiska ludności zajmującej się rzemiosłem produkującym na zamówienie powstawały na terenie podgrodzi. Przez te pierwsze miasta – a więc osady, których mieszkańcy żyli nie tylko z rolnictwa, ale także z produkcji i wymiany – przebiegały szlaki handlowe łączące główne ośrodki państwa sięgające daleko poza jego granice.[...]

[...] Wszelkie transakcje kupna-sprzedaży stwarzały potrzebę ustalenia norm regulujących obroty pieniężne, stosunki kredytowe i sprawy związane z długo i krótkoterminowym najmem siły roboczej. Zaistniała konieczność wypracowania precedensów prawnych dotyczących działania korporacji zawodowych – cechów rzemieślniczych, gildii kupieckich, bractw. W przypadkach wątpliwych, spornych odwoływano się do władz miasta, którego ustrój stał się wzorem do nowo lokowanej gminy. [...] najczęściej brano wzory magdeburskie, ale ulegały one przetwarzaniu, modyfikacji w zależności od potrzeb miejscowych tradycji i stosowanych dotychczas zwyczajów polskiego prawa (ziemskiego, targowego).

Wypełnia egzaminator!	Nr zadania	52.	53.
	Maks. liczba pkt	3	20
	Uzyskana liczba pkt		

BRUDNOPIS